Растителна защита

електронно списание за растителна защита
семена, торове и земеделие
ISSN 2815-522X

"A körte Bulgáriában: helyzet, kihívások és az integrált növényvédelem jelentősége"

доц.д-р Пламен Иванов, Институт по овощарство – Пловдив; доц. д-р Минко Георгиев, Институ по овощарство – Пловдив; гл.ас д-р Румена Гандева, Институ по овощарство – Пловдив

Dátum 02.11.2026 | **Szám** 11/2026 | **ISSN** 2815-522X | **Nyelv** HU
www.plant-protection.com/article/2484?lang=hu

Összefoglaló

A körte (*Pyrus communis* L.) Bulgária hagyományos gyümölcstermesztési kultúrái közé tartozik, és fontos helyet foglal el az európai almaterméső fajok között. Annak ellenére, hogy a termőterületek az országban viszonylag korlátozottak, a kultúra megőrzi gazdasági jelentőségét a gyümölcstermelés kiváló minőségi mutatói, a jó tárolhatóság és a kedvező piaci lehetőségek miatt. Az elmúlt években a körtetermelés számos kihívással nézett szembe, amelyeket a klímaváltozás, a szélsőséges meteorológiai események egyre gyakoribbá válása, a vízkészletek korlátozottsága és a betegségek és kártevők fokozott nyomása okoz. Bemutatásra kerül a körtetermelés bulgáriai helyzetének aktuális áttekintése, valamint az integrált növényvédelem mint a fenntartható, környezetbarát és versenyképes termelés biztosításának kulcsfontosságú megközelítése jelentőségének elemzése.

A körte (*Pyrus communis* L.) a mérsékelt éghajlati övezet egyik legrégebbi termesztett gyümölcsfaja. A gyümölcsök kiváló minőségi jellemzői, jó tárolhatóságuk, valamint a friss fogyasztás és az ipari feldolgozás széles körű lehetőségei miatt a faj jelentős helyet foglal el Európa, Ázsia és Észak-Amerika gyümölcstermesztésének szerkezetében.

Európai léptékben a körte a vezető almaterméső fajok közé tartozik. Az Eurostat adatai szerint 2022-ben az Európai Unióban mintegy 2,1 millió t körtét termeltek, a fő termelők Olaszország, Spanyolország, Belgium és Hollandia voltak. A termelés elsősorban a kedvező éghajlati adottságokkal rendelkező, a kultúra termesztésében hosszú hagyományokkal bíró és nagy intenzitású termelési rendszerekkel rendelkező területekre összpontosul.

A modern körtetermelés növekvő kihívásokkal néz szembe a klímaváltozással, a vízkészletekhez való korlátozott hozzáféréssel, a termékminőséggel szemben támasztott fokozott követelményekkel és a növényvédő szerek használatának csökkentésére

irányuló igénnyel kapcsolatban. Ezek a tényezők jelentős hatással vannak a termelés fenntarthatóságára és gazdasági hatékonyságára, és szükségessé teszik az adaptált agronómiai és növényvédelmi gyakorlatok alkalmazását (Musacchi et al., 2021; Musacchi, 2023).

A modern termelési feltételek mellett a növényvédelmet nemcsak külön technológiai összetevőnek, hanem a gyümölcsösök fenntarthatóságának, termelékenységének és gazdasági hatékonyságának biztosításához elengedhetetlen tényezőnek tekintik.

A körte jelentősége a bolgár gyümölcstermesztésben

A körte Bulgária hagyományos gyümölcstermesztési kultúrája, amely hosszú ideje gazdasági jelentőséggel bír. A fajt egyaránt termesztik speciális gyümölcsösökben, valamint vegyes gazdaságokban és amatőr kertekben. Bár a körteültetvények által elfoglalt területek jelentősen kisebbek az alma-, szilva- és cseresznyeültetvényekéhez képest, a kultúra megőrzi helyét a bolgár gyümölcstermesztés szerkezetében.

A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium adatai szerint 2025-ben az országban a körteültetvények összterülete 836 ha, amelyből 156 ha nem termő fiatal ültetvény. A betakarított területek 287 ha, a teljes termelés pedig eléri az 1 376 t-t, 4 794 kg/ha átlagterméssel.

1. táblázat. A körtetermelés fő mutatói Bulgáriában 2025-ben

Mutató	Érték
Körte összterülete	836 ha
Fiatal ültetvények	156 ha
Betakarított területek	287 ha
Termelés	1376 t
Átlagtermés	4794 kg/ha

Forrás: MEM, 2025. évi betakarítás

Az ország körtetermelése elsősorban Dél-Bulgária régióira összpontosul. 2025-ben a legmagasabb termelést a Dél-középső régióban regisztrálták, amelyet a Délnyugati és a Délkeleti régiók követtek.

A termelési eredmények elemzése azt mutatja, hogy a kedvezőtlen éghajlati viszonyok jelentős hatással voltak a gyümölcstermesztési ágazat fejlődésére a vizsgált időszakban. A bekövetkezett szélsőséges meteorológiai események a betakarított területek és számos gyümölcsfaj, köztük a körte termelésének csökkenéséhez vezettek.

A körteültetvények szerkezete

Az ültetvények korszerkezete a gyümölcstermesztési ágazat termelési potenciálját, fenntarthatóságát és fejlődési kilátásait jellemző fő mutatók közé tartozik.

A gyümölcsfajok szerkezetére vonatkozó 2023. évi országos felmérés adatai szerint a körteültetvények legnagyobb relatív arányát az 5 és 14 év közötti ültetvények teszik ki, amelyek az összterület 65%-át alkotják. Az 5 év alatti ültetvények 14%-ot, a 15 és 24 év közötti ültetvények 11%-ot, a 25 év felettiek pedig az összterület 10%-át teszik ki.

2. táblázat. A körteültetvények korszerkezete

Korcsoport	Arány (%)
5 év alatt	14
5-14 év	66
15-24 év	11
25 év felett	10

Forrás: MEM, gyümölcsösök szerkezete, 2023

Az aktív termőkorban lévő ültetvények túlsúlya kedvező előfeltételeket teremt a termelési potenciál fenntartásához és az ágazat fenntartható fejlődéséhez.

A telepítési sűrűséget illetően a legnagyobb relatív arányt a hektáronként 400-1599 fával rendelkező ültetvények teszik ki, amelyek az összterület 73%-át fedik le. A nagyobb sűrűségű ültetvények lényegesen kisebb mértékben vannak jelen.

3. táblázat. Telepítési sűrűség a körteültetvényekben

Sűrűség (fa/ha)	Arány (%)
400 alatt	20
400 - 1599	73
1600 - 3199	6
3200 felett	1

Forrás: MEM, gyümölcsösök szerkezete, 2023

Az ültetvények telepítési sűrűség szerinti szerkezete a hagyományos és félintenzív termesztési rendszerek túlsúlyát mutatja, míg a szuperintenzív ültetvények korlátozottan terjedtek el.

A klímaváltozás mint a körtetermelés új tényezője

Az elmúlt évtizedekben a klímaváltozás egyre jelentősebb hatással van a gyümölcstermesztési kultúrák fejlődésére és termelékenységére.

A körte esetében a hőmérséklet-emelkedés egyik legjelentősebb következménye a nyugalmi időszak zavaraihoz kapcsolódik. A téli hideg elégtelen felhalmozódása a rügyek egyenetlen fejlődéséhez, a virágzási időszak elhúzódásához, valamint a beporzás és a megtermékenyítés folyamatainak zavaraihoz vezethet (Gabay & Flaishman, 2024).

Ugyanakkor a kora tavaszi időszakban emelkedő hőmérsékletek felgyorsítják a fák fenológiai fejlődését és növelik a késő tavaszi fagyok okozta károk kockázatát. Ez a jelenség komoly kihívást jelent a gyümölcstermesztés számára Európa számos régiójában.

További kockázatot jelentenek a nyári hónapokban előforduló elhúzódó magas hőmérsékleti időszakok. Ilyen körülmények között fokozott párologtatás, vízhiány fellépése, a gyümölcsökön napégés megjelenése és a termelés minőségi mutatóinak romlása figyelhető meg.

A klímaváltozás jelentős hatással van a körte fenológiájára is, megváltoztatva az egyes fejlődési szakaszok kezdetének időzítését és időtartamát, valamint előfeltételeket teremt a kialakult technológiai határidők változásához.

Fő növény-egészségügyi kihívások

Az éghajlati tényezők mellett a betegségek és kártevők jelentős fontossággal bírnak a körtetermelés termelékenysége és gazdasági hatékonysága szempontjából.

A körte legjelentősebb betegségei közé tartozik a körtevarasodás (*Venturia pyrina*) és a tűzelhalás (*Erwinia amylovora*), amelyek mind a termésmennyiség, mind a termékminőség tekintetében jelentős veszteségeket okozhatnak.

A kártevők közül a körtelevélbolha (*Cacopsylla pyri*) vezető gazdasági jelentőséggel bír, és Európa egyik legfontosabb körtekártevője. Gazdasági jelentőségét egyrészt a nagy populációsűrűség kialakítására való képessége, másrészt az okozott közvetlen és közvetett károk határozzák meg. A kiválasztott mézharmat a levelek és gyümölcsök szennyeződéséhez vezet, megzavarja a fiziológiai folyamatok normális menetét, és kedvező feltételeket teremt a korompenészgombák fejlődéséhez.